СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 11-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 11, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗА ШІСТЬ БІЛІОНІВ НОВИХ ПОДАТКІВ

Вашингтон, 8 вересня. — Сенатська фінансова комісія натрапила на великі перешкоди при підшукуванні джерел для нових податків, щоб дістати суму висотою шість біліонів долярів у теперішньому скарбовому році. З уваги на ці труднощі затягнуться наради Конґресу і ледви, чи йому вдасться покінчити сесію до 1 жовтня.

Нові податки конче потрібні для покриття видатків, які в теперішньому фіскальному році побили всі попередні рекорди мирних часів, бо досягають цифри 90 біліонів. Коли станеться ще щось нове, то не виключене, що видатки дійдуть до сотні біліонів. Кінцевої цифри не можна точно устійнити, доки Конґрес не виїде на вакації. Більше ніж дві третині цьогорічних видатків уже закріплені на оборону Злучених Держав і їх друзів від комуністичної аґресії.

Від часу, як Конґрес почав теперішню — 82-сесію, 3 січня, він ухвалив 25 з половиною біліонів нових видатків. Більша частина з них буде здійснена в теперішньому скарбовому році, одначе 6.8 біліонів треба було додати до бюджету з минулого скарбового року, який покінчився 30 червня 1951 р. Видатки на збройні сили в теперішньому році досягнуть 70-75 біліонів. Більша цифра згадана тому, що Сенат добровільно додав п'ять біліонів на розбудову повітряних сил. Не зважаючи на великі нові податки, про які турбується Конґрес, секретар скарбу Джан Р. Снайдер заповідає, що з кінцем фіскального року таки буде дефіцит і тому уряд мусить дістати позичку зі щадничих бондів висотою кількох біліонів долярів. З уваги на важливість поодиноких родів видатків, Сенат мусить уважно подумати про запевнення належного прибутку і саме тому треба передбачувати продовження сенатських дебатів чи не на весь поточний тиждень.

ЛІТАК СТРІЛЯЄ НА МИРНІ ДОМИ В КАЛІФОРНІЇ

Лонґ Біч, у Каліфорнії. — Боєвий літак Мустанґ Ф-51 зі 188 повітряної скадриллі, яка находиться в безупиннім русі, спочивав хвилево на муніципальнім майдані в Лонґ Біч для перевірки його придатности, коли несподівано з нього почали сипатися кулі з .50-каліброви рушниць. Поліція повідомила, що вистрілено 1,750 куль, які сипалися, як град, на сусідні доми, де мешкають багатші люди. Хоч коло 20 домів були під обстрілом, та на щастя, людських жертв нема. Дехто думав, що то вже москалі напали на Каліфорнію. Пізніше поліція вияснила причину такого випадку. При перевірці електричних дротів літака сталася така пригода, яка може трапитися „раз на мільйон років", як сказв один капітан. Прийшло „коротке замикання", яке в домах викликує звичайно пожежі а в літаку викликало стрілянину. Коли це сталося, залога яка виконувала перевірку, виключила елекрику і стримала дальшу небезпеку для околиці.

ОХОРОННИЙ ОДЯГ ДЛЯ ВОЯКА

Вашингтон. — Команда армії оголосила, що винайдений уже одяг для забезпеки вояка від куль і відламків шрапнелів. Деякі частини такого одягу вислані вже до Кореї, щоб випробувати їх на санітарній службі, яка гине підчас збирання ранених і небіжчиків. До охоронного одягу належать блюзки, кілька родів камізельок для охорони грудей і плечей, далі „кулетревалі" сидження для літаків, охоронні прилади для очей, призначені для тих вояків, які визбирують підводні чи підземні міни, й інші подібні винаходи. Виготували також нові шоломи з пластику, які сильніші ніж теперішні металеві. З уваги на інші тягарі, які вояк має при собі підчас боїв, нові кулетривалі частини одягу витворили нову проблему, яку треба перемогти. Плити чи камізельки для захорони тіла, важать 5-16 фунтів.

● **85-річна композиторка,** пані Едвин Вінні, з Олд Ґрініч, у стейті Конектикат, почала брати лекції музики. На шостому році життя вона приїхала з Англії і почала складати музичні композиції в шкільному віці.

РУЙНАЦІЯ ҐРУНТУ ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ В КАНЗАСІ

Лоренс, у стейті Канзас. — Знавці хліборобських справ і відповідна влада стурбовані непевністю, чи можна буде відновити наново плодовитість земельної почви колись славної своїм збіжжям смуги стейту Канзас, яка впала жертвою недавніх великих повенів ріки Канзас. Влада твердить, що там, де пісок і намул осіли висотою одної стопи, можна буде переорати землю звичайним плугом чи трактором і так відновити цілу околицю. Одначе в деяких околицях пісок і рінь поробили високі вали, які виглядають як піскові насипи, які з перервами тягнуться тисячу миль, а посеред насипів повстали стави й озера, а це висуває важливе питання меліорації ґрунту у великих розмірах. Фахові інженери й аґрономи ламають собі голови над питанням, як подолати таке велике завдання, що перевищує всі подібні дотеперішні випадки. Тих 50 мільйонів долярів, які, на доручення президента Трумана, має асиґнувати Бюро Оборонної Мобілізації і окремі фонди, ухвалені Конґресом на відбудову фармерських господарств, це тільки одна частина запотребування. Влада не може назвати тепер навіть приблизної сумми грошей потрібної на відновлення самого ґрунту не кажучи вже про господарські будинки. Загалом нараховують 30,000 фарм, знищених повінню. Федеральна влада обчисляє втрати в харчових продуктах в околиці Канзас на 10 відсотків усієї харчової продукції ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **Голова К. І. О., Филип Морей,** відмовляється від дальшого головування в цій організації через кепське здоров'я та старечий вік. Він має 65 років життя.

● **Для осіб понад 65 років життя** можна буде відчисляти всі видатки на медицину й лікування для старика й його жінки, щоб зменшити податок. Це ухвалила сенатська фінансова комісія.

● **Поліція віднайшла поромове судно („феррі"),** на якім возять людей з Картерет Ню Джерзі до Стейтен Айленд, в Ню Йорку через канал Артур Кілл. Пором був узяв один робітник, щоб перевезти себе самого.

● **Недавній директор Центральної Розвідчої Аґенції,** контрадмірал Роско Г. Гіленкоттер, обняв команду корабельних військових варстатів у Брукліні. Йому, як адміралові, належиться привіт з 13 гарматніх вистрілів при обнятті нового становища, одначе він відмовився від цеї почести.

● **Арештували 75-річну директорку** приватної школи, мисс Дейлі Голл в Антіон, у стейті Ілиной, за морення голодом дітей, яких вона втримувала в себе, рахуючи за них $75 місячно. Це переважно діти розведених батьків.

● **800 випадків малярії** нараховано між вояками, які повертаються з Кореї. Найбільше випадків привезли вояки зі стейту Джорджія, бо аж 237.

ЗАХІДНІ АЛІЯНТИ ОБМІРКОВУЮТЬ СПРАВУ ДОГОВОРІВ З НІМЕЧЧИНОЮ І АВСТРІЄЮ

Вашингтон. Після успішного закінчення конференції в Сан Франсіско та підписання мирового договору з Японією, міністри закордонних справ Злучених Держав, Великої Британії і Франції обмірковують тепер можливість подібних договорів з Німеччиною і Австрією та справу провірки і зміни мирового договору з Італією. Формальна конференція в цій справі має початися між трьома міністрами в найближчу середу. Справа договору з Німеччиною є перша на порядку нарад. Всі три міністри мали вже принципово погодитись, щоби це порозуміння з Німеччиною оперти радше на „контрактовій", а не договірній базі, що звільнить їх від обов'язку остаточного полагоджування деяких справ, яких не можна полагодити в теперішніх обставинах. Це відноситься зокрема до драстичної справи німецьких кордонів. Натомість вважається за можливе, що західні міністри закордонних справ, заохочені успіхом в Сан Франсіско, обмірковують справу сепаратного мирового договору з Австрією та провірку мирового договору з Італією. В нарадах трьох міністрів візьмуть участь теж високі комісарі Злучених Держав, Британії і Франції в Німеччині. Контрактовий договір з Німеччиною, подробиці якого мають бути ще встановлені, мав би бути приготований на тій самій базі „помирення" з колишнім ворогом, на якій опертий договір з Японією. Після такого договору західні високі комісаріяти в Німеччині будуть скасовані, а західно-німецький уряд матиме повну суверенність, обмежену західною контролею тільки в справах безпеки. Кінцевою ціллю договору буде включення Німеччини в мирні зусилля Заходу та в західну оборонну підготовку проти можливої комуністичної аґресії. Провірка договору з Італією мала б вможливити тій країні більш активну участь в західній обороні, отже касувала б насамперед встановлені договором військові обмеження.

ОБ'ЄДНАНІ НІМЕЦЬКІ ВЕТЕРАНИ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТИ В ЗАХІДНІЙ ОБОРОНІ

Бонн, Німеччина. — Створений тут минулої суботи Союз Німецьких Вояків, що об'єднує вісім орґанізацій б. німецьких вояків, — видвигнув справу участи Німеччини в зах. оборонній підготовці як одну з головних своїх політичних цілей. Передумовою цеї участи ставиться „базу рівности". Союз постав у висліді нарад, в яких взяло участь 78 колишніх німецьких генералів і адміралів. До нього не прийнято Ернеста Отта Ремера, лідера нео-націстичної соціялістичної партії. В новому союзі мають рішальний голос колишні генерали Гайнц Ґудеріян і Ганс Фрізе. В першій політичній заяві сказано, що Союз є понадпартійною організацією та змагатиме до закріплення демократичних принципів в Німеччині.

ЧЕРВОНІ ПРОДОВЖУЮТЬ ПІДГОТОВКУ ДО НОВОГО НАСТУПУ В КОРЕЇ

Корея. — Командування американської Восьмої Армії стверджує щораз більше фактів, які переконують, що червоні поспішними темпами приготовляються до нового генерального наступу на корейському фронті. Крім масової концентрації війська і зброї, включно з „кавказькими добровольцями", в останньому наспіли повідомлення, що до Кореї перекинено три нові панцерні дивізії, зосереджуючи їх головно на західному секторі фронту. Аліянтська повітряна розвідка в останньому ствердила, що здовж шляхів постачання з Манджурії на південь розташовується сильну ворожу протилетунську оборону, обслуговану переважно „кавказькими" спеціялістами. Теж в повітрю зустрічається щораз більшу активність ворожої авіяції. Впродовж вчорашнього дня в боях проти аліянтської авіяції було заанґажованих понад 70 ворожих боєвих літаків. Два ворожі літаки були збиті. — Комуністичні інженерні відділи інтензивно розбудовують і поширюють шляхи в Північній Кореї, на яких спостерігається оживлений рух танків. Все це вказувало б, що ворог закінчує свою підготовку до нового генерального наступу, до зустрічі якого відповідно приготовляються теж аліянти. Вчора аліянтські панцерні колони на центрально-західному секторі фронту несподіваним протиударом відбили від ворога втрачені попередніх днів терени та закріпили їх оборону. Совєтська пресова агенція ТАСС повідомила, що вона „уповажнена заявити", що аліянтські повідомлення про наявність совєтських військ в Кореї „цілком безпідставні".

НОВІ КОМУНІСТИЧНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АЛІЯНТІВ В КОРЕЇ

Токіо, 9. вересня. — Комуністичне командування в Кореї, продовжуючи встановлену ним перерву в мирових переговорах в Каесонґ, видвигнуло нові обвинувачення проти аліянтів за „порушення" невтральности Каесонґу. В новому обвинуваченню говориться, мовляв аліянтські літаки від 1-го вересня до минулої суботи аж 139 разів перелітали через невтралізовану зону Каесонґ. Крім того, аліянтський зв'язковий старшина запрошений до Каесонґ для „провірки" ще іншого, неозначеного ближче аліянтського „порушення" демілітаризації зони. Відкидаючи аліянтську пропозицію на продовжування переговорів в іншому місці, де була б виключена можливість порушення невтральности, комуністи повторили свою „готовість" продовжувати переговори, якщо тільки аліянти „признаються" до закидуваних їм „порушень" невтральности Каесонґу. Рівночасно комуно-китайська радіовисильня повідомила, що аліянтські воєнні кораблі та літаки мали „порушити" китайську „невтральність" і виконати „наїзд" на китайські територіяльні води.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ІРАНСЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПРЕМІЄРА МОССАДЕХА

Тегеран, Іран. Іранський премієр Моссадех, головний автор нафтово-націоналізаційного закону, що призвів до теперішнього англо - іранського нафтового конфлікту, впродовж останніх чотирьох днів вже другий раз не потрапив здобути заяви довір'я в парляменті, бо опозиційні посли бойкотують сесію та не допускають до голосування. Моссадех потребує цеї заяви довіря для передачі англії заповідженого вже ним ультиматум, що британські нафтові експерти будуть видалені з Ірану, якщо Британія впродовж двох тижнів не погодиться на дальші нафтові переговори на базі іранських домагань. Не зважаючи на опозицію, премієр Моссадех заповів, що ультимат таки буде переданий британському урядові вже в цей вівторок і за посередництвом Аверела Гарримана, призначеного президентом Труманом американського посередника в нафтовому спорі.

● **Поети з чотирнадцяти европейських країн** зібрались на чотириденну зустріч у Кноку (Бельгія), щоб обміркувати шляхи більшого розповсюдження поетичних творів. Вони вважають, що поезія „може відродити післанництво Европи."

БРИТАНІЯ ХОЧЕ ВИПРОБУВАТИ СВОЇ АТОМОВІ БОМБИ В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — Конґрес дістав прохання дозволити британцям випробувати їхні атомові винаходи на ґрунтах Злучених Держав. Трудноці у виданні такого дозволу полягають в обмеженнях, які містить Акт про Атомову Енерґію з 1946 р. Не виключене, що спільна конґресова комісія атомової енерґії видасть рішення, що закон не містить заборони такої проби. Досі ніхто серед урядовців не знає, чи Британія справді має вже свою атомову бомбу, одначе вісті, які приходять з Лондону продовж останніх трьох місяців, промовляють за те, що Британія вже готова випробувати свою власну бомбу.

● **Почалися торговельні** переговори між Югославією і Західною Німеччиною.

ДОГОВІР З ЯПОНІЄЮ—ВЕЛИКИЙ УСПІХ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Японія знову між вільними націями світу; Совєти називають договір підготовкою нової війни

Сан Франсіско. — Підписаний в суботу рано мировий договір з Японією вважається в міжнародних дипломатичних колах одним з найбільших успіхів американської дипломатії та одним з найбільших політичних досягнень в намаганні припинити совєтську аґресію. Договір підписали представники 48 країн точно 20 років після того, як Японія почала аґресію в Манджурії. Совєтський представник на конференції в Сан Франсіско, Андрей Громико, та його польський і чеський сателіти зігнорували останню церемонію підпису договору і не показалися на конференційній залі. Громико, натомість, відбув окрему пресову конференцію, на якій вияснив совєтське становище до договору, заявляючи, що Москва вважає його підготовкою до нової війни та що західні аліянти поноситимуть за це „повну відповідальність". Британський міністер закордонних справ Моррісон і державний секретар Ачесон в кінцевому слові підкреслили щераз міжнародне значення договору, який, в їх опінії, не тільки звільняє Японію в рямках міжнародного права, але й здобуває її для західної справи миру. Договір, під яким положено точно 100 підписів в імені 48 країн та під яким в імені Японії підписався премієр Шиґеру Йошіда, охоплює між іншим такі важливі постанови: 1. Ліквідує японську імперію, відбираючи від неї майже 45% території з її територіяльного стану перед нападом на Перл Гарбор, та обмежує її до чотирьох головних островів: Гоншу, Коккаідо, Зюшю і Шікоко. Це завертає Японію до територіяльного стану, який вона мала перед 1845 роком; 2. Зобов'язує Японію придержуватися цілей і принципів Об'єднаних Націй у її стосунках з іншими народами; 3. Зобов'язує Японію відповідно до її спроможностей заплатити воєнні відшкодування південно - східним азійським народам; 4. Уповажнює Японію підписати сепаратні мирові договори з тими країнами, які не взяли участи в конференції в Сан Франсіско та дає Японії вільну руку котрий китайський уряд вона хоче визнати: комуністичний в Китаю, чи націоналістичний на Формозі; 5. Дає Японії можливість дістати назад задержані тепер американцями острови Рюкю і Бонін, з великою американською військовою базою Окінава, якщо Японія респектуватиме постанови договору та виявиться повновартісним партнером в організації колективної оборони на Пацифіку. Договір увійде в силу після ратифікації Сенатом Злучених Держав, та парляментами таких країн: Австралії, Канади, Цейлону, Франції, Індонезії, Голандії, Нової Зеландії, Пакістану, Филипин і Великої Британії. — Сенатор МекФарленд з Арізони, лідер більшости в Сенаті, заповів заходи для ратифікації договору ще в цьому сезоні. В міжнародних дипломатичних колах вважається, що підписаний договір з Японією є найліпший, який в теперішніх обставинах можна було приготовити.

САН ФРАНСІСКО—ПЕРЕДВІСНИК НЮРНБЕРҐУ ДЛЯ СОВЄТІВ. На мировій конференції в Сан Франсіско трапився випадок, що його можна вважати передвісником нового міжнародного трибуналу для злочинців з Кремля. На фото: совєтський заступник міністра закордонних справ А. Громико (внизу), зі своїм „соратником" (в центрі) приглядаються мапі концентраційних таборів в Совєтському Союзі, яку з побажанням вияснення передав їм республіканський конґресмен Армстронґ (зі заложеними руками). Совєтські представники, зорієнтувавшись, що вони тримають в руках, негайно кинули мапу на долівку конференційної залі.

ТРУМАН ВІТАЄ АЧЕСОНА З УСПІХОМ У САН ФРАНСІСКО

Вашингтон, 9 вересня. — Президент Труман, який щойно повернувся до Вашинґтону, висловився, що секретар стейту Дін Ачесон, переводячи конференцію для підписання мирового договору з Японією у Сан Франсіско, виявився „далеко мудрішим ніж ті люди, які його атакували". Ці заваги сказав президент в Канзас Сити перед посадкою на літак, який завіз його до столиці. Він виявив також, що розмовляв телефонічно з Ачесоном і склав йому побажання „за чудову працю" при керуванні конференцією і доведенні її до успішного кінця кінця в означенім часі. Подаючи до відома свою думку про зручність секретаря стейту, президент водночас розправився з республіканськими критиками політики Ачесона і заявив, що він не має на думці звільняти його з теперішнього становища, вважаючи його, як сказав недавно, „одним з найздібніших секретарів стейту, яких мала досі Америка". Президент висловив також переконання, що сама поведінка Ачесона у Сан Франсіско супроти комуністів доводить, що закиди на адресу Ачесона за його нібито прокомуністичне наставлення, не мають жадної підстави.

Президента при його висіданні з літака вітали на Краєвім Літунськім Майдані між ін. секретар оборони ген. Джордж К. Маршал з жінкою, генеральний прокуратор Дж. Гаверд МекҐрат і підсекретар стейту Джеймс Е. Вебб.

ПРАВІ ПЕРЕМАГАЮТЬ У ВИБОРАХ В ГРЕЦІЇ

Атени, 10. вересня. — Вчора відбулися в Греції загальні вибори до парляменту, в яких, як виходить з частинних тимчасових підрахунків, права партія маршала Папаґоса здобуває абсолютну більшість. В найбільш залюднених Атенах і Піреусі партія Папаґоса здобула досі 45% всіх голосів. В грецькій виборчій системі пропорційности це вже уможливлювало б Папаґосові створити уряд тільки з власної партії. Тому, що район Атен і Пірея завжди був найбільш лівий, можна сподіватися, що вислід голосування в інших районах дасть Папаґосові ще більшу перемогу. Ліберальна партія теперішнього премієра Венізельоса здобула досі заледви 11% голосів. Голосування відбулося мирно і в усіх районах стверджено велику фреквенцію.

В СВІТІ

● **На 10-12 відсотків** має бути збільшена мінімальна заробітна платня у Франції, що досі становила 17.400 франків на місяць.

● **До смертної кари засудив** військовий суд південно - корейської армії командира вишкільного табору за розтрату фондів і нелюдське поводження з новобранцями. Це вже шостий південно - корейський офіцер розстріляний за подібні злочини.

● **700 вояків Французького Чужоземного Леґіону** відплили з Алжиру до Індокитаю для підсилення тамтешніх військ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entereo as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА

Хто з нас має у своїй хаті хоч би тих кілька українських книжок, що появились друком останніми роками і є творами духа наших письменників небуденної міри, якщо не першорядних?

На це питання не важко відповісти, коли поспитати авторів і видавців, чи поглянути на полиці наших книгарень. Навіть ті знамениті українські твори, що появились в надзвичайно важких обставинах на скитальщині, чи вже тут в Америці, не розійшлися, хоч видані такою обмеженою кількістю, що їх українська спільнота, що живе поза Україною, повинна була б розхапати прямо того дня, коли вони появились. А не сталось так тільки тому, що ми у своїй подавляючій більшості ставимось до творів українського духа легковажно.

Що ж перешкоджає масовому поширенню між нами української книжки? Та вже ж не біда! Та вжеж не страх!

Кількадесят тисяч свідомих і освічених українців могли б в самій тільки Америці чудес доказати піддержкою української культури, як би тільки захотіли ставитись до цієї справи серйозно і дбайливо. Тому, коли наші письменники і мистці не творять, а замітають і чистять підлоги, то це наша вина, рішуче наша. Всі ми хотіли б блестіти українським іменем, українською культурою. Та як ми ставимось до культури, яка повинна творитись на наших очах? Голосимо по світі, що на рідних землях не може розвиватись українське письменство, але чому воно не розвивається на вільних землях, де ми живемо масово й у таких матеріяльних обставинах, які дають нам змогу цьому розвоєві пособляти?

Нема найменшого виправдання на жалюгідний стан, у якому знайшлася українська книжка в Америці, а говоримо тепер про нашу спільноту на цій землі, а не про поодинокі особи чи організації, бо тільки тоді, як увесь наш загал зрушиться, можна надіятись справжнього поліпшення відносин і приступити до видавання нових українських творів, чи перевидання старих.

У „Свободі" з 31 серпня оголошено на окремій вкладці виказ книжок, що їх можна набути в книгарні „Свободи". Крім того оголошуємо раз-у-раз окремо різні літературні твори, що появились останніми роками та які відомі з прихильних оцінок фахових літературних критиків. Коли б хоч те все розходилось, то видавництво „Свободи" почало б видавати нові книжки, чи допомагало б такій появі більшими замовленнями. Правда, книжкова справа дещо поправилась, а навіть можна надіятись дальшого поліпшення. Проте так, як ці справи стоять сьогодні, виглядів на більший розмах нема. Тому саме піднімаємо проблему української книжки як одну з найактуальніших і найважливіших, якою мусить зацікавитись увесь наш загал. Окремій увазі хочемо піддати ще ті книжки про Україну та український нарід, які є видавані англійською мовою. Тепер найкраща пора на їх поширення між американцями і між нашою тут родженою молоддю, бо про українську справу пишеться часто в американській пресі, про неї говорять американські політики.

Як десятки подібних на ту тему статтей, так і ця не зробить у нашому громадянстві ніякого перевороту. Проте до радикальної зміни і тут прийде, коли з усіх боків вдаримо на алярм. Тому надіємось, що в цій справі появляться в скорому часі на сторінках нашої преси різні гголоси, які цей алярм підіймуть і спам'ятають наше ромадянство, бо ми українсьуу книжку ніби любимо і шануємо, але про неї таки мало дбаємо.

Сан Франсіско і Корея

Сан Франсіско і Корея — це два плацдарми, на яких розгортається боротьба за ту саму ціль: Японію. В Сан Франсіско в Каліфорнії добігає до кінця історична конференція, у висліді якої має не тільки закінчитися формальний стан війни з Японією, але й ця переможена в другій світовій війні країна має бути включена в могутню систему західної колективної оборони, щоб не допустити до третьої світової війни, або щоб її з тим більшою певністю виграти, якщо б вона мала бути необхідна. В Кореї йдеться про те саме тільки з іншого боку. Тоді, коли в Сан Франсіско західні аліянти намагаються встановити мир і для миру здобути Японію. В Кореї Москва почала війну, з виразною метою здобути Японію для майбутньої війни за володіння над світом. Між теперішніми подіями в Сан Франсіско і в Кореї є виразний зв'язок.

Події в Кореї заставили Москву вислати свою делеґацію та взяти участь в мировій конференції у Сан Франсіско, яку вони раніше називали „незаконною". Совєтський представник прийшов з точно означеною метою: знаючи наперед, що йому не пощастить розбити конференції ані перешкодити серйозно в її меті, він намагається скільки можна використати її бодай для своєї підривної пропаґанди.

Самі події в Кореї заслуговують на більшу увагу. Аліянтські віська з кінцем останньої зими і на весні розбили комуністичні орди в їх намаганні „скинути американців в море". З кінцем травня комуністи вже були знову відперті за 38-му паралелю, а в половині червня аліянти розбили ворожий „залізний трикутник" вже на території Північної Кореї. Ситуація починала бути критична для комуністів. Власне тоді совєтський представник А. Малік видвигнув в Об'єднаних Націях пропозицію „перемир'я". Аліянти вхопились за неї, виявляючи більше ніж саму тільки добру волю і перед місяцем справді почалися переговори в Каесонґ. За весь час переговорів комуністи цілком виразно виявили мету цих переговорів: рятувати своє „лице" з одного боку та виграти на часі для відбудови свого розбитого фронту з другого.

Це у великій мірі їм пощастило, головно відбудова фронту. Аліянська розвідка стверджує, що, не зважаючи на постійні атаки аліянтської авіяції, комуністи потрапили сконцентрувати в Кореї нову величезну силу, включно з новими „кавказькими" та іншими европейськими сателітськими добровольцями з підготовкою своєї повітряної сили.

Від двох тижнів червоні не тільки самі зірвали дальші переговори, але ще й намагаються брехнею та фалшом скинути за це вину на аліянтів. Це теж може мати свій зв'язок з конференцією в Сан Франсіско.

Інше діло, що й аліянти за той час не дармували в Кореї. В останньому повідомлено, що три аліянтські дивізії впродовж 17 днів „обмеженого наступу" розбили на східній ділянці фронту більшу ворожу силу та серйозно поліпшили свої позиції. Треба припускати, що аліянтське командування, знаючи, що комуністи розбудовують свій фронт, теж не сиділо із заложеними руками, хоча про це офіціяльно не говориться. Останні успіхи на фронті потверджують це припущення.

У Сан Франсіско Совєти вже в першому дні віднесли рішальну поразку. В тому самому часі повідомлено про успіх аліянтських військ в Кореї. В одному і другому випадку Москва мала наявний доказ, що часи політичної і військової слабости західного світу минають безповоротно та що цей світ сьогодні вже і політично і військово сильний та рішений протиставитись кожній напасті. Москва має теж наявні докази, що ця західна політична і мілітарна сила з кожним днем тільки збільшується, а з нею збільшується й західна рішучість. Який висновок зробить з того Кремль — чи тільки приспішить свою кінцеву розправу зі Заходом чи зі страху перед переважаючою силою з неї зрезигнує, може показати вже найближча майбутність.

А. Луцьків

ТВОРЦІ ІМПЕРІЇ

В багатовіковому розвитку російської державности зформувалися тривкі жорстокі традиції на основі незмінного управління цією державою різноманітними тиранами. Сучасний комуністичний режим не з'являється виключенням, а лише продовженням попереднього, бо він ні в якій мірі не зменшив, а навпаки в декілька разів збільшив захланність і силу російського імперіялізму. А тому як перед судом історії, так і перед очима сучасників лишається багатовікова система російської тиранії, державна суть минулого і сучасного московського деспотизму — російський імперіялізм та його творці і провідники.

Відповідно своєму державному досвідові і традиціям, Москва створила своєрідний тип героїв державного проводу, котрі протягом довгих століть ніколи не були шановані і люблені вільними людьми та народами світу. Починаючи від царя Івана Грізного і кінчаючи „сталінським наркомом" Єжовим, в довгій і багаточисельній шерезі державних діячів Росії можна бачити лише єдиний стандартний тип „державного мужа", тип царя, а тепер вождя — поліцая і міністра — „держиморду", котрий весь час залишається традиційно незмінним, і як колись, так і тепер там невпинно вихваляється і прославляється.

Що ж торкається державної цільности цих „мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд „блискучих вчинків", або окремі „славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жахливих злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишились характеристики і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про „мучителя, варварського царя", „згубного і прелютого варвара", „новоявленого звіря", „звіря кровопийственного" і т. п.

По своїй смерти, протягом майже чотирьох століть Іван Грізний був всюди визнаний за найбрутальнішого ката на троні, спадкоємця і продовжувача традицій найжорстокішого азіятського деспотизму. Тепер же в Російській комуністичній імперії, коли жорстоке винищення не лише сталінових ворогів та інакомислячих, а й ні в чому винних, але „підозрілих" людей перейшло всі, коли будь відомі там, межі тиранства, Сталін зобов'язав відданих йому істориків, письменників, композиторів і артистів прославити Івана, як „проґресивного царя" і одного з найшляхетніших керівників Московської держави в минулому.

Все це робиться для захисту незмінности політичних звичаїв Російської імперії і для збереження її давніх державних традицій. Жорстокий терор сучасности намагаються виправдити вихвалянням такого ж становища в минулому. Та це як в сучасній московській „науковій" історії, так і в щоденній часописній та радієвій пропаґанді виходить цілком непереконливим, бо злочин таки залишається злочином, а злочинці — злочинцями.

Що ж до Єжова, то його „діяльність", як найвидатнішого серед допоміжних катів при головному, в сучасній Російській імперії ще надто свіжо всім відома, тому про неї не доводиться багато говорити, бо ще й досі ллються сльози матерів, дружин і дітей по замордованих ним мільйонах, за наказами його надхненників (Сталіна Кривавого, Молотова Дарданельського, Вишинського Соловецько-Сибірського і ін.)

Для нормально думаючої людини такі „мужі російської державности" назавжди залишаються лише кваліфікованими злочинцями - убивцями, одні — тисяч, „другі — мільйонів. Тому ці „герої" не живуть у свідомості й серцях ні підсовєтських, ні вільних народів світу, і тому не дивно, що їхні імена дехто зручно вживає для назв псів та для образ. Вони ніколи не належали і не належатимуть світові, а світ ніколи не належав і не належатиме їм.

Крім цих „державних мужів" першої категорії, тобто загально російського визнання, московська дійсність утворила ще масовий тип „державного діяча" середньої величини. Керівники цього виду в сучасній Російській імперії в усіх відношеннях з'являються подиву гідними, як винятково суспільне явище, по ще ніде, ні в якій державі нечуваним поєднанні в собі холуйства і хамства. Сюди належать служаки обласних і районових партійних, урядових і професійних установ та організацій.

Всі ці „провідники", всі ці „тяжеловєси" і „легковєси" як їх там часто зневажливо звуть пригноблені) більш і менш натреновані еквілібристи в жонґлюванні абстрактною порожнечею марксо - ленінської фразеології мають між собою зовсім незначні, переважно зовнішньо - особисті різниці і творять в своєму загалі один спільний тип „героя", котрий „горлом все візьме" і кого завгодно роздушить силою кулака, але, звичайно, тільки не силою розуму.

Правда, в останніх великих сталінських чистках цей „тип" теж дуже постраждав, особливо за зайву балакучість. Лави цих ретельних служак поважно поріділи, бо совєтська політична поліція діє на основі радикального принципу: якщо серед сотні замішався хоч один винний, то треба всій сотні ребра поламати, щоб винуватий не лишивсь непокараним.

І тому після таких чисток цей „слуга народу" зробивсь більш мовчазним і механічним в діях. Коло всіх розпоряджень і директив, котрі надходять з центральних організацій, він тепер уже не задумується над їх змістом, бо вони „генеральна лінія" партії, яку додумувати йому недозволено. Він їх хапає автоматично і в безупинному соціялістичному змаганні докладає всіх сил, щоб точно і вчасно, без ухилів і поударному „переводити в життя".

Це той „тип", котрий прибуваючи на багаточисельні комуністичні з'їзди чи наради, разом з капелюхом на ґачку залишає й голову, щоб серед прибулих лише механічно зареєструвати свою фізичну присутність. В останні роки мовчазність стала новою, різко підкресленою рисою його дивної натури. Тепер він може цілком легко, без жодних ознак скуки і втоми протягом 5-6 годинного засідання чи наради мовчати як риба. І цю „шляхетну" рису його добре натренованої натури сам Сталін назвав „большевицькою скромністю". Це, звичайно, величезна офіційна нагорода мовчунам за їх безапеляційне і терпеливе мовчання, за їх мовчазну підтримку.

(Продовження на стор. 3-ій)

З приводу смерти Г. П. Федотова

1-го вересня помер в Бікон над Гудзоном визначний російський науковий і громадський діяч Г. П. Федотов, який займає дещо своєрідне місце серед російської еміґрації, головно в питанні російського імперіялізму.

Г. Федотов — чистий росіянин. Він народився в Саратові, закінчив Петербурзький університет, був професором історії в Петербурзі, а потім у Саратові. Він не належить ні до старої ні до нової російської еміґрації, бо виїхав з ССCP 1925 року, добровільно залишивши працю в совєтському університеті і подавшись до Парижу. 1941 року Г. Федотов переїжджає до Ню Йорку. Тут між іншим, він виступав з доповідями у Фордгемському університеті. Він був одним із головних співробітників російського квартальника „Новий Журнал' 'та журналу „Современние записки", а також належав до „Ліґи звільнення народів Росії".

Серед українців він став відомий головно тими своїми працями, в яких він доводив, що доба імперіялізму кінчається, що всі великі сучасні імперії швидко йдуть до свого неминучого кінця і що російська імперія не може становити винятку із загального закономірного процесу.

Як людина, що вісім років прожила в СССР, він відрізняється від своїх колеґ-російських істориків і політиків на еміґрації значно більшим зрозумінням і відчуттям підросійської дійсности, зокрема процесу швидкої національної еманципації поневолених Росією народів, якої не міг подолати ні терор НКВД, ні хитрощі московського Політбюра. Мабуть ці спостережувані ним факти були одним із сильніших стимулів формування його теорії занепаду імперій та імперіялізму.

В різкій суперечності до засад цієї теорії були деякі факти з політичної діяльности Г. Федотова: співпраця з Керенським у „Лізі" і в пресі, підпис його під протестом групи росіян проти відомої заяви Ачесона в національному питанні, який (протест) був уміщений в Ню Йорк Таймсі за 8 липня ц. р. і т. д. Ця суперечність між теорією і практикою проф. Федотова дуже характерна для всіх тих росіян, які вже не можуть іґнорувати фактів відродження поневолення Росією народів, але й не спроможні їх остаточно визнати та зробити з них послідовних політичних висновків. Зрозуміла ця непослідовність у російських комуністів, які тепер сидять біля керма російської імперії, зрозуміла вона в Керенського, який мостився біля того ж таки керма, і проводив сатрапську національну політику Тимчасового уряду, а тепер деклямує про плебісцит. Зрозуміла імперіялістична політика тих, у кого сверблять руки до імперського монопольного керма.

Але не можна простити цього фальшу тим культурно-творчим російським елементам, які критикують поліційну політику російських імперіялістичних клік, а не здатні створити власної нової концепції національної неімперської Росії, не здатні витворити нового російського політичного руху, з яким могли б говорити політичні сили поневолених народів. Правда, в Росії такий антиімперський російський національний рух був би фізично знищений урядом у самому зародку. Ми знаємо, що Москва знищила антиімперця декабриста Рилєєва; що вона проґнала закордон іншого видатного антиімперця Герцена, що вона заслала на Сибір багатьох і в минулому і в сучасному. Не місце тут для довгого їх списку. Але це доводить тільки те, що потреба такого антиімперського національного російського політичного руху визріла і що ця обставина залишається на совісті передових частин росіян, зокрема тут на еміґрації. На їх совісті лишиться відповідальність за хаос і неможливі умови життя на Сході Европи, що були дотепер і що будуть у майбутньому.

І коли в судний день історії будуть покликані і живі і мертві, то хто з росіян буде тим праведником, який може сказати: і словом і ділом був я проти поневолення й нищення нами наших сусідів? Серед відомих діячів російської еміґрації таких покищо нема.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

4)

Мешкав я тоді на Слав'янці у невеличкій кімнаті, в старому, невеличкому, колись приватному будинку, а тепер знаціоналізованому і переданому „Житловій кооперативі". Але та кооператива цікавилася лише збиранням квартальної платні і зовсім не ремонтувала помешкання. Нефарбована і наскрізь поіржавлена бляха не захищала будинку від дощу. Тому під час непогоди, мою кімнату заливала вода.

Час був важкий і я не мав багатьох друзів. Було лише два-три знайомих, які іноді відвідували мене. Перед ними. я іноді висловлював свої погляди на ті чи інші справи. Якось в присутності двох моїх друзів я висловився буквально так: „Після убивства Кірова були розстріляні тисячі передових людей, а потім виявилось, що вони і не винні, бо рік пізніше комуніст Ніколаєв признався, що вбив Кірова з особистих порахунків". Це чула моя сусідка, що працювала в той час на квітнику перед вікнами.

Якось я зловив її на „гарячому" як вона підглядала у щілинку, що дістьcя в моїй кімнаті. То була вже літня жінка, яка виконувала працю двірника в нашому будинку. Запідозрювати її в чомусь я не мав жадного права, хоч знав, що двірники, кельнери по ресторанах, різні вартові, телефоністи, часто-густо були сексотами (таємними аґентами НКВД).

Лише пізніше я зрозумів, що хтось довго підглядав усе моє життя. Я був під наглядом що хвилини, хоч і не здогадувався про це, бо як говорив — ніколи не робив нічого злочинного. Я лише думав... знав, але... мовчав, як мовчали останні 38 мільйонів українців в УРСР. Мовчав — але це не помагало. Часом же людина мусить хоч одним словом, хоч рухом, чи поглядом виявити свою думку. На це й чигає довкола нього невидима, але густа сітка сексотів НКВД.

Ніколи не треба забувати, що в СССР є мільйони аґентів НКВД — платних і десятки мільйонів безплатних. І одні і другі майже ніколи не працюють з власної волі. Раз попавши в руки НКВД — людина вже за небе не може ручити. Пекельні методи можуть зробити з неї що завгодно: трупа, засланця, жебрака або аґента.

НКВД схопивши арештованого, або „запрошеного", або „відвідуваного" за якесь слово — шантажує, лякає, тероризує, підкуплює — аж змусить пильнувати, підглядати власних друзів і доносити. І це власне створює атмосферу страху, яка лежить над всіми, як важкий туман, що обвиває мозок. Атмосферу недовір'я, що вбиває в людині все людське і робить її заляканим звірем.

Справді світ не знає країни, де так „вольно дышет человек"...

МЕНЕ РОБЛЯТЬ ЗЛОЧИНЦЕМ

Після тривалого обшуку енкаведистами, у мене знайдено кілька фотокарток моїх знайомих і ... книгу американського журналіста Джона Ріда „Десять днів, що потрясли світом"...

Це відома в Совєтському Союзі книга, видана на всіх мовах з тиражем понад три мільйони примірників. У ній написано, що російську революцію створив Ленін і Троцький, а не хто інший. Книга має велику передмову самого Леніна, що „цей твір добросовісного американського спостерігача з правдивим дзеркалом „Великої пролетарської революції".

У книзі наводиться численні знимки історичних документів і лише в одному місці згадується про комісара по справах національностей — Джуґашвілі.

Коли почалося фальсифікування історії революції й підносилося на височінь невідомого досі „вождя", книгу перестали друкувати і тихенько вичищали з бібліотек.

Жодного оголошення в пресі про заборону книги не було.

Багатозначуче глянувши на мене і на книгу, слідчий НКВД — сержант державної безпеки, простягнув мені папірця — ордера на арешт...

Я йшов так само як і люди, яких зустрічав раніше — мабуть зблідлий, з потупленим додолу поглядом і руками назад. Мені наказав сержант: „При спробі втечі — ми застосуємо зброю".

Коли я минув поріг НКВД, мене брутально обшукано — відібрано рішуче все — навіть шнури з черевиків і ремінець, відрізано ґаплики на штанях і вкинено до в'язниці.

Коли я переступив поріг своєї камери з вікном старанно закритим бляшаним „козирком", перечитав на стіні напис: „Кожен, хто сюди потрапив, залиш всякі надії".

На третій день після арештування мене викликують на перший допит. Вступаючи до чудово обладнаного приміщення храму совєтської Немезиди я навіть трохи радів — нарешті згадали за мене, розберуться у відсутності будь-якого злочину з мойого боку і... випустять. Я потрапляю до кабінету слідчого. Висока ще молода людина у новенькому, добре припасованому військовому вбранні, пильно дивиться в обличчя, з підкресленою суворістю промовляє:

„Сідайте Хмельницький! Я ваш слідчий. Від сьогодні ваша справа, а також і ваше майбутнє, листування з рідними, передачі і т. п. залежать від мене... а також і від вас. Чим скорше ви признаєтесь, тим краще для вас.

— Але ж я ні в чому не почуваюся винним! Я не скоїв нічого злочинного — не вбив, не ограбив нікого, — рішучо відповів я, але слідчий перебив мене.

— Всі ви, коли потрапляєте сюди так говорите, а потім які жахливі злочини відкриваються за такими „ягнятами". Але ми сталінські чекісти биті хлопці! Нас на полові не обдуриш! Бачиш! Ось твоя справа, — поплескав долонею по товстій купі паперів у червоній течці з друкованим написом „Дело". Я глянув і нижче побачив... своє ім'я і прізвище...

(Продовження буде).

Д-р О. Нижанківський

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКИХ МУЗИКІВ НА ЧУЖИНІ

На мою скромну думку, для нас українських музиків, є чотири шляхи, якими мусимо дальше послідовно й систематично здобувати світ:

1. Плекати хорову музику по всіх закутках, де тільки опинилася наша еміграція, без огляду на число хористів. Можна вже співати триголосові композиції, для яких існує багато вартісних обрібок чи оригінальних творів. Зокрема пригадую тут триголосову Службу Божу Кошиця, на українські народні мотиви, яку можна виконувати на мужеські, жіночі або комбіновані голоси.

Де немає співаків українців, то за приявністю хоч би тільки одного українського інтелігента можна теж зацікавити чужинців нашим репертуаром. Згадую декілька прикладів успішної реалізації цієї можливости:

а) Д-р Мирослав Антонович з браку своїх співаків у Голандії диригує хором, складеним виключно з чужинців.

б) Швайцарський мішаний хор в Льозанні виконав на минулорічному міжнародному фестивалі в Единбургу низку композицій фольклору різних народностей, однак многотисячна публіка домагалася надатків виключно українського репертуару: щобільше, диригент хору просив недавно про новий повний український репертуар (тут слід підкреслити заслугу п. Єремієва з Женеви: він, що є душею багатьох українських мистецьких виступів у Швайцарії, подав до диспозиції згаданому хорові український репертуар у французькому перекладі).

в) На річному з'їзді швайцарських музикологів у Фрібургу (1948 р.) мав я честь бути одним з чотирьох прелегентів. Демонстрацій зразків характеру українських народних пісень (що було темою мойого викладу) перевіване при фортепіяні, тільки при помочі аджох зложеного мішаного швайцарського квартету. Це було дійсно революцією, навіть для фахових музикологів, з яких деякі просили повторити мій доклад в місці їхнього осідку, даючи мені до диспозиції свої хори.

2. Другим незвичайно успішним засобом пропаганди є українські вокальні й інструментальні солісти. Тут слід однак додати декілька передумов а саме: а) европейський музичний рівень; б) не поминати нашого доволі багатого репертуару; в) не укривати, але якраз з гордістю підчеркувати все і всюди українську приналежність. Ніхто з українських солістів не сміє забувати, що напр. І. Падеревський своїми шопенівськими концертами (які деякі критики влучно назвали „гарматами", укритими між квітами") зробив не менше для відродження своєї батьківщини, як тисячі платонічних меморіялів чи коштовних місій. В основному є легко тепер звернути на себе увагу новою оригінальною програмою, зокрема в радіо, що є таким важним пропагандивним середником.

3. За час мого довголітнього побуту на чужині я слідив за всіми тальними та чисто музичними лексиконами в німецькій, англійській, та французькій мовах, щоб переконатись, чи й яке місце займає там українська музика. Та, на жаль, за малими винятками, як наприклад, новий музичний лексикон Айнштайна (дані про українську музику за С. Людкевичем) та ще в кількох інших лексиконах — нашу музику або зовсім ігнорують або утотожнюють з московською. Чи не трагічно, що якраз найбільше різноманітна тематикою та іншими музичними елементами українська пісня не зуміла дотепер конкурувати з лендлерами, камаринськими, і тим подібними краковяками? Як цьому зарадити? Кожний має свої методи, тому я й осмілююсь подати декілька конкретних пропозицій: а) українські музикологи повинні бути членами великих чи менших професійних союзів; б) повинні стати, як не співробітниками, то хоч абонентами важніших чужинецьких фахових публікацій (добру статтю чи цікаву тему не тільки приймуть, але й за неї заплатять); в) треба слідити за всіми лексиконами, підручниками музики, чи напр. наш Бортнянський все дальше покутує як московський композитор; г) в разі повного ігнорування нашої музики, вчас припильнувати нові видання чи окремі додатки, однак не письмово з виявами скарг чи обурення, тільки по можности через особистий контакт з відвічальним за музичну частину редактором, розуміється, опираючись на річевій фаховій документації; ґ) остаточно довести до повного видання української інструментальної та хорової музики (під увагу нашим землякам у ЗДА і Канаді); д) друковані українські ноти (як Барвінського, Коссенка і інші) давати систематично як педагогічний репертуар, і зацікавити українською програмою концертуючих, зокрема піяністів тощо; є) достарчити до всіх університетських бібліотек збірники українських народних пісень („Ліра" Тищенка і т. ін.).

4. Останнє відноситься не тільки до музиків, але прямо до всіх українців доброї волі, а саме: а) дати до диспозиції дирекціям усіх радіостанцій українські пластинки, однак справді вартісні (як не дарувати, то вижичити та обов'язково припильнувати, щоб пластинки були дійсно використані); б) щодо т. зв. „вуншконцертів", то замовляти їх особисто і спонукати знайомих реклямувати український репертуар. В радіо Базель напр. на моє одно прохання надала тамошня студія одну пластинку Кошиця шість разів підряд; в) награвати на т. зв. „шталльбандуфнаме" український репертуар (хор „Ватра" наспівав багато пісень у Швайцарії, знову ж п. Максимович награв свою програму і всі етюди Ліста в БіБіСі тощо).

Так отже особистий контакт з чужинецькими музичними кругами може рішити про це, чи й як інформації у великих музичних періодиках, а передусім лексиконах, будуть формувати чи деформувати публичну опінію світу в такій важній і дорогій не тільки для нас, музиків, але й взагалі для всіх українців справі, як українська пісня, що є справді перлиною між фольклором різних народів.

(„Християнський Голос", який помістив цю статтю, додає, що д-р Омелян Нижанківський перебуває від 1924 року за кордонами України. В роках 1924-28 був диригентом, професором фортепіянової клясі консерваторії та органістом в Калуші. Від 1928 р. живе постійно в Швайцарії, де займається педагогічною працею і диригентурою та працює органістом в Лейзіні, курортній місцевости в Швайцарії. Дня 6. серпня 1951 р. захищав він на Українському Вільному Університеті в Мюнхені свою докторську працю, темою якої було: Історично-систематичне нашарування українських народніх пісні").

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим краянам та нашому поневоленому українському народові.

ДЕМОКРАТІЯ, УРЯД ТА ОДИНИЦЯ

Ця стаття є одною із серії статтей, написаних на теми побудови уряду в Канаді, відношення одиниці до уряду, ролі політичних партій і принципів свободи людини, застосовуваних у нашій демократії. Ці статті виготовлено в редакції „Канадійської Сцени" на основі інформативних видань Відділу Канадійського Громадянства в Оттаві, Ради Канадійського Громадянства й Канадійської Асоціяції для Освіти Старших.

III. ПРОВІНЦІЙНІ ТА МУНІЦИПАЛЬНІ УРЯДИ

Провінційні уряди

Провінційні уряди, яких у Канаді є десять, побудовано на тій самій базі, що й федеральний уряд. При кожному провінційному уряді є Лейтенант-Губернатор, що сповняє ролю репрезентанта британського короля, і „парлямент", який однак не має такої великої законодатної влади, як федеральний уряд.

Обов'язки Лейтенант-Губернатора є в основному такі, як Генерал-Губернатора. Його влада є радше теоретичного характеру, бо звичайно він респектує рішення й поради даного уряду. Він зокрема виконує такі функції, як обов'язки предсідника підчас відкриття парляменту та підписує в імені короля законопроскти, що їх прийняв парлямент. Час урядування Лейтенант-Губернатора є обмежений до п'яти років.

Кожна провінція має преміра, що є лідером партії більшости в провінційному парляменті, та кабінет міністрів (членів уряду). Кількість членів уряду є різна в різних провінціях — від 6 до 20, а то й 21 членів. Лідер партії, яка щодо кількости послів займає друге місце в провінційному парляменті, є „лідером опозиції" та отримує спеціяльну платню.

Щоправда є деякі різниці в структурі поодиноких департаментів у кожній провінції, але кількість їх є всюди така сама. Звичайно кожна провінція має департамент хліборобства, шляхів, здоров'я, копалень, освіти, публичних робіт, муніципальних справ і Генерального Повіреного.

Звичайно є теж провінційний скарбник (у федеральному уряді — міністер фінансів) і провінційний секретар, обов'язки якого є численні й подібні до обов'язків державного секретаря у федеральнім уряді.

Більшість провінцій має тільки одну законодатну палату, т. зв. Законодатну Раду. Двадцятьчотирьох членів тієї Ради номінується так як сенаторів у федеральному парляменті.

Кількість членів поодиноких провінційних легіслятур є різна і залежна від розмірів даної провінції. Острів Принца Едуарда (найменша провінція) вибирає до свойого парляменту 30 послів, тоді як Онтаріо — 90, а Квебек — 91.

Виконну владу в провінції сповняють: Лейтенант-Губернатор, премір і члени уряду. Закони схвалює парлямент.

В провінційному парляменті обов'язує така сама процедура схвалювання законів, що й у федеральному парляменті; тобто — законопроєкт, запропонований членом уряду, або членом тільки парляменту, мусить пройти через три читання в парляменті, де його вільно й відкрито продискутовують обидві сторони — урядова й опозиційна Після цього потрібно ще й підпису Лейтенант-Губернатора, щоб законопроєкт став законом.

Кожна провінція має теж свою власну громадянську службу, тобто професійних урядовиків, що працюють у різних департаментах. Така система правління забезпечує безперервність адміністративної праці, бо без уваги на зміни урядів після виборів, ці урядовики, за незначними тільки винятками, залишаються на своїх постах.

Джерела прибутків провінційних урядів є різні. Перш за все це оподаткування газоліни та зиск з продажу алькоголю. Видатки провінційних урядів є головно на такі цілі як будова автострад, освіта, шпиталі, здоровна опіка, тощо.

Муніципальні уряди

Кожна провінція в засягу своїх кордонів виконує контролю над муніципальними урядами. Залежно від провінції маємо різні типи й назви муніципалітетів та їхніх урядів.

Вживаються напр. такі назви як „велике місто" (сіті), місто, містечко, муніципальний дистрикт, цивільна округа, „тавншіп", „каунті". Є міські муніципалітети (як Торонто, Вінніпеґ, Монтреал) і сільські, простори яких мають переважно хліборобський характер.

Загально висловлюючись, муніципальні уряди є призначені для льокальних справ і потреб. Більші центри управляють, самі собою і тільки зрідка, принагідно звертаються до провінційного уряду. Однак вони, як і всі муніципалітети, мусять дотримуватися постанов „Муніципального Акту" даної провінції. Зате менші центри частинно співпрацюють з Радою свойого дистрикту чи округи.

Головою муніципального уряду є „мейор" або „ріф" (солтис). Обидві назви вживаються одночасно, але назву „мейор" частіше застосовують до голови управління великоміського центру. Муніципальним урядом є Муніципальна Рада.

Більшість муніципалітетів має департаменти освіти, які займаються адмініструванням шкіл на їхньому просторі. Бюджети цих департаментів часто бувають дуже високі. Ось напр. бюджет Шкільної Ради в Торонті виносить річно коло 17,000,000 дол., тобто є далеко більший від цілого бюджету не одного провінційного уряду.

Вибори в муніципалітетах відбуваються частіше як у провінції, а саме щорічно, або щодва роки. Буває й так, що частину міської Ради вибирається одного року, а другу — наступного.

Муніципальні прибутки походять в більшості з ґрунтових і мешканевих податків, а крім того з оплат за ліценції та з регулярних провінційних субвенцій. Муніципальні видатки є зв'язані перш за все з утримуванням шляхів, освітленням вулиць, удержанням протипожежної сторожі й поліції, санітарної служби, бібліотек, постачання води, тощо.

Муніципальні уряди є важливі не тільки з уваги на свої адміністративні функції, але ще й тому, що є добрим тереном для вишколу провінційних і федеральних урядовихих кадрів. Бувало й так, що не один муніципальний політик згодом ставав при кермі цілою Канадою і мав рішальний вплив на долю цілої держави.

Моряк-ветеран здобув нагороду

В. Герберт, директор „Кенада Фондейшен" в Оттаві, повідомив, що трьох канадійців здобули стипендії Канадійської Асоціяції Аматорського Гокею на 1951 р. Першу нагороду — в сумі 2,000 дол. призначених на вищі студії в Парижі — отримав молодий художник із Вінніпеґу Патрік А. Лендслі. На другу нагороду склалися дві стипендії по 1,000 дол. для студента драматичного мистецтва П. Геберта з Тетфорд Майнс (Квебек) та для молодого композитора К. Пепена з Сен Жорж (Бос Коунти, Квебек).

Лендслі (24 р.) є ветераном канадійської фльоти. Війну перебув він на Атлантійському й Тихому океанах. Він походить з Вінніпеґу, де здобув освіту та почав науку малярства. В останніх чотирьох роках він був зразковим студентом у Монтреальському Музеї Мистецтва, де слухав викладів Артура Лісмера, Жака де Тоннакур, Маріяна Скотта, Е. Ґрір та Ґордена Вебера. Засоби на студії малярства у Канаді Лендслі здобував з менших стипендій, ветеранських кредитів і літніх заробітків.

Теперішня стипендія Гокейової Асоціяції вможливить йому студії в Парижі під керівництвом великого художника-модерніста Фернанда Лежар.

П. Геберт (27 р.) закінчив університет Лявала є найбільш обіцюючим студентом театрального мистецтва у французько - мовній Канаді. Він був членом-актором відомого театрального ансамблю „Ле Комедієн де ля Неф" в місті Квебек. У 1949 р. він здобув стипендію Британської Ради і мав можливість вписатися до театральної школи „Олд Вік" в Лондоні. Теперішню стипендію він використає в той спосіб, що студіюватиме театральне мистецтво в театральних судіях Тулюзи й Сен Етієн у Франції.

Клермонт Пепен (25 р.) є найбільш відомим канадійським молодим композитором, твори якого здобували від 1945 р. найвищі нагороди нашої країни. Пепен закінчив Монтреальську Консерваторію та Королівську Конверваторію в Торонті. Тепер він перебуває у Франції на студіях під проводом відомого композитора А. Гонегера. Пепен є сином фризієра з Сен Жорж, а свою незвичайну музичну освіту завдячує він виключно стипендіям. Стипендія Гокейової Асоціяції дасть йому змогу студіювати ще один рік у Франції, заки повернеться до Канади.

Стипендії-нагороди, що їх уділяє „Кенада Фондейшен", розділюється щорічно (від 1949 р. почавши) поміж талановитих молодих канадійців, щоб вможливити їм студії закордоном для поглиблення їхнього знання в ділянках малярства, драми чи музики. Цього року із семи провінцій було близько 100 кандидатів на ці стипендії. З того числа взято під дальший розгляд 40 осіб. Можливості отримати стипендію „Кенада Фондейшен" є однакові для всіх канадійців в рр. 20-30 життя, які мають кваліфікації на вищі студії у згаданих ділянках.

„Кенада Фондейшен", що видає стипендіями Гокейової Асоціяції, є канадійською красовою установою не-урядового характеру, яка займається всіми справами культурного життя Канади.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ТВОРЦІ ІМПЕРІЇ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Та їм і самим тепер цілком ясно зрозумілі всі вигоди і приємність мовчання, бо за останні два десятиріччя часті різкі і дивні повороти „генеральної лінії" цілком залякали цих „майстрів совєтської державности". Багато їхніх знайомих і приятелів пекельно покарано на горло або довгорічним засланням, і то за це, що часто лише за те невдале „дурне" слово, або і в цьому НКВД та МВД вбачали дух непокори.

Таємні зміни „партійного курсу", наближення яких цілком неможливо передбачити або відгадати, примусили цю категорію „діячів" шукати якихсь самозахист. І нарешті, протягом декількох років після багаточисельних втрат в їх шерегах, на ґрунті найширшого застосовання безмежного підлабузництва й „солодкої" підлости до Сталіна та осіб з його близького оточення, при одночасно жорстокому і нещадному ставленні до пригноблених ним народів, їм вдалось таки винайти спосіб самозахисту: „голосуй за все, від голосування рука не відсохне". Це був їхній найвизначніший „вітвір-винахід", найвище верхівя досягнень їхньої політичної „творчости" за довгі роки сталінського лихоліття.

Та, на жаль, і ця „мудрість" їм мало допомагає. Останні відомости про чистки і перевірки за залізною заслоною знову свідчать про масове нищення - чистку - пристосованців. Все це разом взяте показує, які „великі і сильні завдання" стоять перед ними, що вони ще й до цього часу не навчились, як найліпше догодити „геніяльному вождеві".

(Кінець буде)

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РОСІЙСЬКІ БІЛОЕМІГРАНТИ НАВКОЛО КОНФЕРЕНЦІЇ В САН ФРАНСІСКО

У зв'язку з прибуттям делегацій для підписання мирового договору з Японією тутешня білоемігрантська російська колонія, а головно її „вожді" з так званого „Русского Центра" проявляють велику активність, утворивши комітет для організації протестаційного мітинґу і демонстрацій „проти приїзду совєтської делегації в Сан Франсіско" під гаслом „Совєтська влада — не Росія". Плянували також пікетування приміщення совєтської делегації та інші форми обструкції.

Було б дуже помилково вважати цю білоемігрантську російську активність за демонстрацію проти агресора і агресивного імперіялізму. Ті самі вожді, особливо прибувші з Шанхаю і Тяндзіну, підчас другої світової війни йшли там разом із японцями проти англо-американців, а частина білоемігрантів надто захвалюче виявляли себе прибічниками „побідоносного русского народу" і його вождя Сталіна. Причина такої дивної і нелогічної поведінки російських білоемігрантів в тому, що вони свою психологією і політичними переконаннями — завжди російські імперіялісти. І поки вони такими імперіялістами будуть, доти їхні протести проти комуністичного імперіялізму сприйматимуться, як шкідлива спроба замаскувати якимсь „інтернаціоналом" конкретний і жахливий російсько - большевицький імперіялізм з його поневоленими колоніями, з його поліцією, армією і п'ятими колонами. Тому й гасло „Совєтська влада не Росія" фальшиве, бо совєтська влада це нова форма російської імперії та російського імперіялізму, старою формою якого являються також і вожді російської білої еміґрації в Сан Франсіско. Коротше: злодія не може судити інший злодій, хоч і менш жахливий.

При цьому пригадується нам, як білоемігранти намагаються спровокувати невелику українську колонію в Шанхаї та примусом загнати її до російського комітету, і як завдяки їхнім старанням японська жандармерія заарештувала українських діячів у Шанхаї — пп. Мільку і Дроб'язка.

К. Гелета, Сан Франсіско, Каліфорнія.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„ДО УСУНЕННЯ НАЯВНИХ СЕРИОЗНИХ ХИБ"

ЦК КП(б)У обговорив статтю „Проти ідеологічних перекручень в літературі", друковану в „Правді", і визнав цілком правильною і своечасною большевицьку критику серйозних хиб і помилок в ідеологічній роботі в Україні". ЦК признав, що ці хиби і помилки є вислідом „слабого керівництва ідейно-виховної роботи". Супроти цього ЦК прообіцяв, що він „вживе заходів", аби „найближчим часом усунути наявні серйозні хиби і помилки в ідеологічній роботі, виховуючи інтелігенцію і весь український народ в дусі ленінсько-сталінської дружби народів, в дусі відданости партії Леніна-Сталіна". ЦК опрацьовує „розгорнуті заходи до усунення хиб і помилок та корінного поліпшення керівництва творчими організаціями республіки".

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Курс українознавства відкриється в Університеті Сетон Гол (Савт Орендж, Ню Джерзі). Курс провадить д-р Т. Мацьків. Студенти д-ра Мацькова організували були в університеті свято Тараса Шевченка за участю американців, як гостей так і активних виконавців програми свята. Завдяки студентам українознавчого курсу організовані при університеті українські радіопередачі англійською й українською мовами. Ці відомости подає студентський бюлетень у Сетон Гол — „Урбаноз", який між іншим пише, що український нарід — один з найзапекліших противників російського комунізму.

● Звернуться з листом до „Фрі Рашія Фонд", щоб ця організація змінила свою назву та з'ясувала принципи і напрям своєї праці, — ухвалило Об'єднання Українських Демократичних Організацій в Америці на своєму засіданні в 26 серпня.

● Акцію постійної пожертви для залишених у Европі започаткував Комітет „Мати й Дитина" при Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій, який, діючи у порозумінні з ЗУАДК, відкрив для збірок уже два пункти:

1) Філядельфія, Горожан. Клюб, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

2. Ню Йорк, Церсел. Осередок, 11 D. 7th St., New York, N. Y.

Хто не має змоги дати одягу, може дати пожертву в харчах.

● „Австрійські пластуни заспівають українські пісні" — так заповів гучномовець на сьомому світовому джемборі (3-13 серпня ц. р.), де пластам участь була строго заборонена і тому невелична пластунська українська група виступала на загальній таборовій ватрі з піснями під австрійським іменем. Виступ наших пластунів одначе розконспірував їх, коли багатотисячна маса молоді захоплювалася їхніми українськими піснями.

● Святочне відкриття пропам'ятної таблиці в честь перших українських піонерів у Канаді відбудеться 8 вересня в будинку манітобського парляменту в Вінніпеґу. Українсько-канадійські ветерани взяли на себе організацію маніфестації перед парляментом за участю всіх українських товариств, організацій і установ Вінніпеґу та околиць.

● Григорій Шведченко (драматичний тенор) і К. Олешкевич (піяніст) відомі кожному українцеві в Англії і багатьом англійцям та іншим національностям, які мали нагоду слухати їхні численні концерти. Не так давно вони виступали з великим успіхом у Рочдейлі.

● Генераліссімус Франко вивільнить з уряду ще декого із старих совєт ветеранів-фалянгістів, після того як у липні лишив їх в уряді всього чотири місяці. — так кажуть відомі дипломатичні кола в Мадриді з нагоди засідання кабінету міністрів у літній резиденції Франка.

● Совєтський Союз висловив співчуття Злученим Державам свій жаль з приводу вбивства східно-німецьким поліцаєм американського солдата. Комуністи виселили з Китаю папського тимчасового нунція, архиєпископа Рібері.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІННЕАПОЛІС, Мінн.

Діти Рідної Школи О. Олесеві

Під таким заголовком, у неділю 26-го серпня ц. р. в залі „Маргарет Берри Гавз", відбувся літературно-мистецький вечір, присвячений пам'яті поета Олександра Олеся, що його влаштувала Рідна Школа при новоствореній парафії св. Юрія Переможця в Міннеаполісі.

Доповідь про „Життя і творчість О. Олеся" присвячену виключно для дітей виголосив настоятель парафії о. Андрій Кість, що особисто був знайомий з покійним поетом і часто перебував в його товаристві в Празі.

Доповідач коротко, але змістовно розповів про життя і творчість О. Олеся, одного з тих, як сказав він, хто „тілом відійшов від нас, але душею житиме з нами вічно".

Після доповіді відбулася декламація віршів поета, в якій взяли участь виключно діти — учні Рідної школи. Всього було виглошено більше дванадцяти декламацій.

Дорослі доповнили дитячу програму вечора, виконавши кілька точок сольоспіву. З них: молодий співак, учень проф. Олександра Мартиненка, п. Дмитро Грушецький, проспівав „Долини сплять" та „Небо з морем обнялося", музика Я. Степового.

Відома співачка і піяністка п-ні Зоя Зизюк проспівала „Зимою" та „Скоро сонце засміється" — музика Я. Степового. Фортепіяновий супровід спочивав у руках п-ні Л. Мартиненко.

Вечір відбувся в дружній атмосфері і справив досить миле враження на присутніх чи не найбільше тим, що декляматорами творів поета на далекій чужині були оті наші найменші, переважна більшість яких родилася в ДіПі таборах Німеччини та Австрії.

На закінчення слід відзначити, що новостворена парафія св. Юрія Переможця в Міннеаполісі за досить короткий час свого існування влаштувала кільканадцять ріжнородних імпрез, які стояли на досить високому мистецькому рівні, що треба завдячувати в першу чергу відомому оперовому співакові, проф. О. Мартиненкові, як і його школі співаків.

І. Ганнич

ШІКАГО, Ілл.

Свято перемоги

31 серпня минуло 32 роки від славного дня Перемоги, — від того дня, — в якому то Українська Соборна Армія, розгромовши большевиків, здобула Київ.

Ми, б. вояки-українці, — серед яких то є й учасники того славного походу на Київ, — є зобов'язані поперед усіх не тільки вшанувати цей день, але й нагадати нашому загалові про те, що наша героїчна сучасність є власне заглиблена своїм корінням у джерелі того героїчного дня Перемоги.

Історію й державницькі традиції творять найстарші, старші, середущі, молодші й наймолодші, — всі разом, і всі разом передають їх — у протязі століть — і у безперервній тяглости, — від одної державницької доби до другої. — Праджерелом нашої історії й нашої державницької традиції є княжа й козацька доба, а безпосереднім джерелом для нас є останній державницький період, — про що то ніяк не можна забувати, — бо забуття цього є рівнозначним і знаціональним самогубством.

День 31 серпня 1919 року є для нас днем, який в'яже всі наші змагання найдавнішого нашого історичного минулого з прийдешнім України в один ланцюг національно-державницьких змагань. Рівнож він є для нас і найбільшим днем військово-державницької традиції Української Соборної Армії. І на б. вояках цієї армії й лежить отой обов'язок — бути першим речником заповітів тих своїх поляглих у цей день побратимів, які життя своє віддали за найбільший і найвищий український ідеал.

То ж виконуючи свій вояцький обов'язок, Відділ Об'єднання б. вояків-українців в Шікаґо влаштовує цей день святочними сходинами з відповідною програмою, в яку входять — реферати, хорові точки, декламації тощо. Сходини відбудуться в неділю, 9-го вересня в год. 5-ій пополудні в залі Дому УНСоюзу при 845 Вестерн евеню. — Вступ за добровільними датками — на цілі суспільної опіки — для нездібних до праці українських ветеранів. — За Управу: **Ю. Артюшенко**, секретар, **В. Чабанівський**, голова.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

О. Н. — Про того роду ювілеї подаємо згадку тоді, коли була переведена збірка на якусь загально-народну потребу.

Парохіяльний уряд. — Як довго не було в нас газет і журналів, виданих для потреб різних віровизнань, „Свобода" містила дописи і з церковного життя на місцях. Тепер немає такої потреби. Тому містимо тепер такі дописи тільки тоді, коли вони получені з народними святами, концертами чи іншими імпрезами та збірками на народні цілі. Це не значить, що ми ставимось легковажно до церковного життя. Боже борони! Ми добре розуміємо його вагу.

ПЕРЕД-З'ЇЗДОВІ НАРАДИ В ЗУАДК

Филаделфія. — В найближчу середу, 12-го вересня, тут мають відбутися перші наради представників всіх українських організацій міста Филаделфії і околиці в справі заповіджених на 12, 13 і 14 жовтня Третіх Загальних Зборів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Наради відбудуться в Горожанському Домі при 847 Норт Франклін вулиці і почнуться о год. 7:30 ввечорі. На них буде окремо обговорена влаштовувана з нагоди Зборів велика мистецька імпреза, що має відбутися в суботу, 13-го жовтня в Опера Гавзі та на якій виступить генеральний прокуратор Злучених Держав, Говард МекҐрат. На наради в середу кожна українська організація Филаделфії і околиці повинна вислати бодай по двох представників.

„МИСС" І „МИССИС" АМЕРИКА НА 1952 РІК

За щорічною традицією відбувся в приморській купелевій місцевості Атлантик Сити, у стейті Ню Джерзі, вибір „Панни Америки" при закінченні купелевого сезону в неділю. Красуня, яка здобула титул „Мисс Америка" це Колін Кей Готчинс, блондинка, студентка університету з Лейк Сиᴛі, у стейті Юта. Її зараховують до найстарших і найважчих з-поміж досі вибраних „Мисс Америк" минулими роками. Вона дістане $5,000 стипендії на продовження науки, авто і багато інших дарунків. На закінчення купелевого сезону в сусіднім місті Асбері Парк, Н. Дж., вибрано „Паню Америку", тобто красуню з-поміж замужних жінок. Нею стала миссис Пенні Донкан, блондинка з Ню Йорку.

МІЖНАРОДНИЙ КОНҐРЕС СТАРЦІВ

Ст. Луїс, Мо. — Представники понад п'ятидесяти країн з'їхалися на відкриття Другого Міжнародного Ґеронтологічного Конґресу для обговорення медичних, суспільних і економічних проблем, зв'язаних із старечим віком. Коло 800 спеціялістів готові обговорювати старечий вік як також і питання, що можуть вдіяти уряди, наука, і громадські чинники для полегшення труднощів старих людей. Конґрес триватиме до п'ятниці. На голову конґресу вибрали д-р Е. В. Ковдрі з Медичної Школи Університету Вашинґтон. Тому, що СССР відмовився брати участь, голова призначив студентку Людмілу Колесник з цього університету, щоб вона неурядово заступала СССР. Панна Колесник втікла з СССР в 1943 р.

СТУДІЇ НАД СОВЄТСЬКОЮ СУСПІЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Шікаґо, 10 вересня. — Подробиці з вивчення совєтської суспільної системи і психології російського населення подав перший раз д-р Реймонд А. Бауер з департаменту Суспільних Відносин університету Гарвард на з'їзді Американського Психологічного Товариства. Студії переводив в Европі д-р Клайд Клукголм з Гарвардського університету на підставі контракту Інституту для Дослідів Людських Ресурсів з Монтґомері, в стейті Алабама. Під його керівництвом працювали 20 науковців. Досі переслухали 3,275 втікачів або вигнанців з Росії. Ці досліди й інтерв'ю триватимуть чотири роки, з яких минає тепер уже другий рік. Ціль цих студій — „побудувати тимчасовий взірець совєтської суспільної системи, на підставі зібраного матеріялу та інших джерел, які тільки вдасться використати". Із 3,275 втікачів, 50 піддалися клінічним інтерв'ю, крім звичайних інтерв'ю, які які охоплювали історію життя із спеціяльною увагою на пристосування до системи. Д-р Бауер, який був полевим директором европейських наукових операцій, каже, що він змагає до відтворення усієї совєтської системи, включаючи політичне незадоволення і вірність, взаємну поведінку поодиноких осіб, родинне життя і т.п. Зокрема зверне він увагу на совєтську політику супроти національних меншин і на вивчення ставлення нижчих чинів комуністичної партії до правлячих кол. Він має також на увазі виявити розміри еміґрації з Росії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 13. вересня, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в год. 8. ввечорі. Проситься всіх членів і члениць прибути на означений час. — І. Свереда, гол.; П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, матиме збори 15. вересня в год. 8. точно, на Проспект вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Т. Михнів, пр.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ТАРЗАН, ч. 2671. Досвідчений голос

„Чому ти сказав нам, що Вольф узяв тебе за леопарда", запитався Д'Арно, „коли він хотів тебе застрілити?"

„Подібно до Лети, я хочу слідити за ним, де тільки можна" — відповів Тарзан. — „Я довідався, що його підіслав Чірам".

„Ми знаємо, що Лета також працює з Чірамом", сперечався Тарзан, „одначе вона нас остерігає. Чому? Як думаєш, Павле?"

„Я думаю", відповів сухо Д'Арно, „що Лета гарна жінка, а гарні жінки звичайно небезпечні".